

VZREJA MATIC V SLOVENIJI

mag. JANEZ POKLUKAR

Kakšne so značilnosti vzreje matic v vzrejališčih matic v letu 1990? V opisu so navedena dejstva, znana do konca aprila, zato so se do izida članka v Slovenskem čebelarju lahko že spremenila. Pomagati pa želim predvsem čebelarjem—kupcem matic pri odločitvi, kje kupiti matico za svoj čebelnjak.

1. Alojz Bukovšek
Golo Brdo 19
61215 Medvode

Čebelarstvo je tradicionalna dopolnilna dejavnost na kmetiji. Alojz Bukovšek čebelarji z 80 AŽ panji v razmeroma skromnih pašnih pogojih. Leta 1988 so imele njegove matice na nalepkah serijske številke od 20.400 do 20.499 in od 31.501 do 31.799. Leta 1989 je prodajal matice s serijskimi številkami od 57.001 do 58.000. Matice vzreja na klasičen način s plemenjenem matic v Zandrovih plemenilčkih. Kubitalni indeks čebel delavk je od 1,74 do 3,91, srednja vrednost je 2,58, standardna deviacija je 0,426. 19 odstotkov čebel ima kubitalni indeks nižji od 2,2.

Pri internem pregledu matic in čebel smo julija 1989 v plemenilčkih ugotovili 30 odstotkov nose mavih matic in 3,9 odstotkov čebel.

2. Marko Debevc
Čuža 7
61360 Vrhnika

Čebelarstvo je glavna družinska dejavnost. Čebelarji z 200 čebeljimi družinami. Čebelarstvo je delno prevoznega tipa za pridelavo medu, delno pa je namenjeno intenzivni vzreji matic. Leta 1988 so imele matice serijske številke od 30.501 do 31.500, leta 1989 pa od 47.001 do 48.000. Matice plemenijo v trisatnih plemenilčkih na osnovi AŽ satnika. Kubitalni indeks čebel delavk je v mejah od 1,73 do 3,25, srednja vrednost znaša 2,53, standardna deviacija je 0,358. 17 odstotkov čebel ima kubitalni indeks manjši od 2,2.

V interni raziskavi pojava nose mavosti čebel v vzrejališčih matic smo julija 1989

ugotovili 6,9 odstotka nose mavih čebel in 16,6 odstotka nose mavih matic.

3. Ivan Dremelj
Dragovšek 13
61275 Šmartno pri Litiji

Poglavitna dejavnost družine je čebelarstvo. Ivan Dremelj je delavec Medexa na domu. Čebelarji s 100 čebeljimi družinami. Poleg vzreje matic intenzivno prideluje matični mleček. Leta 1988 so imele njegove matice serijske številke od 33.001 do 36.000, leta 1989 pa od 48.001 do 50.000 in od 59.001 do 60.000. Matice plemeni v malih trisatnih plemenilčkih, s sklopljivim satjem. Kubitalni indeks čebel delavk je od 1,67 do 2,97, srednja vrednost znaša 2,43, standardna deviacija je 0,346. Pod vrednostjo kubitalnega indeksa 2,2 je 32 odstotkov čebel, kar je nekoliko več od mednarodno priznanega standarda za kranjsko čebelo.

Pri internem pregledu čebel in matic julija 1989 smo ugotovili 90 odstotkov okuženih matic in 63 odstotkov nose mavih čebel v plemenilčkih.

4. Janez Gregori
Podkoren 72
64280 Kranjska Gora

Vzreja matic je čebelarjeva dopolnilna dejavnost. Janez Gregori čebelarji s 50 čebeljimi družinami v AŽ in delno v LR panjih. Leta 1988 je prodajal matice s serijskimi številkami od 39.601 do 39.900, leta 1989 pa zaradi dovoza čebel z nekontroliranim poreklom v neposredno bližino plemenišča ni vzrejal matic. Matice plemeni v posebej prirejenih nakladah nakladnih panjev. Kubitalni indeks čebel delavk je od 1,45 do 4,30, srednja vrednost je 2,53, standardna deviacija je 0,475. Velika raznolikost kubitalnih indeksov čebel je prisotna zaradi bližine državne meje. 26 odstotkov čebel ima kubitalne indekse manjše od 2,20.

Internega pregleda čebel na prisotnost nose me v plemenilčkih julija 1989 nismo opravili.

5. Ciril Jalen
Rodine 18
64226 Žirovnica

Ciril Jalen čebelarji s 60 čebeljimi družinami. Matice plemeni na plemenilni postaji Anton Janša na Zelenici v malih enosatnih plemenilčkih. V letih 1988 in 1989 ni imel registracije za vzrejo matic. Kubitalni indeks njegovih čebel se giblje v mejah od 1,58 do 3,68, srednja vrednost znaša 2,41, kar je statistično značilna nižja vrednost od povprečja vseh meritev. 31 odstotkov čebel ima kubitalne indekse nižje od 2,20. V letu 1990 bo predvidoma plemenil svoje matice s troti iz populacije čebel Kmetijskega inštituta Slovenije.

Internega pregleda na nosemo poleti 1989 v vzrejališču nismo opravili.

6. Zoltan Kelemen
Križevci
69000 Murska Sobota

Čebelarstvo (30 čebeljih družin) je dopolnilna dejavnost na kmetiji. V zadnjih dveh letih Zoltan Kelemen ni organizirano vzrejal

matic. Čebele imajo kubitalne indekse v mejah od 1,65 do 3,60. Srednja vrednost vseh meritev je 2,48, standardna deviacija je 0,393. 26 odstotkov čebel ima kubitalne indekse nižje od 2,20.

Internega pregleda čebel na prisotnost noseme v vzrejališču nismo opravili.

7. Janko Pislak
Apače 303
62325 Kidričevo

V največjem slovenskem čebelarstvu vzredijo preko 10.000 matic letno. Vzreja matic je za celotno čebelarstvo Janka Pislaka ekonomsko zelo pomembna. Tehnika vzreje je preučena do največjih podrobnosti, slaba stran vzreje pa je prisotnost selekcioniranih matic iz več dežel Evrope, kar za avtohtono območje kranjske čebele zaenkrat ni priporočljivo. Leta 1988 so imele njihove matice rodovniške številke od 20.500 do 30.500, leta 1989 pa od 50.001 do 55.000 in od 60.000 do 65.000. Pri pregledu čebel na kubitalni indeks čebel smo vzeli vzorec čebel iz treh čebelnjakov in dobili naslednje rezultate:

čebelnjak	vred. od-do	sred. vred.	st. dev.	% čeb. pod 2,20
1 (Cvetka)	1,48 4,23	2,55	0,453	18
2 (Angel)	1,48 3,49	2,44	0,423	31
3 (Pislak)	1,28 3,72	2,46	0,421	29

Pri interni raziskavi prisotnosti noseme v plemenilčkih smo julija 1989 ugotovili 34,3 odstotka nosemavih čebel in 33,3 odstotka nosemavih matic.

8. Julij Pokorni
Gačnik 3
62211 Pesnica

Čebelarstvo s 60 čebeljimi družinami je dopolnilna dejavnost na kmetiji. Leta 1988 niso vzrejali matic, leta 1989 pa so njihove matice imele rodovniške številke od 45.000 do 46.000. Kubitalni indeks čebel je v mejah od 1,75 do 3,81, srednja vrednost je 2,60, kar je statistično več od povprečja populacije. Standardna deviacija je 0,491. 24 odstotkov čebel ima kubitalne indekse nižje od 2,20.

Pri interni raziskavi prisotnosti noseme v plemenilčkih smo julija 1989 našli 10,3 odstotka nosemavih čebel in 40 odstotkov nosemavih matic.

9. Franc Sitar
Kopiše 10
61240 Kamnik

Franc Sitar plemeni svoje matice na plemenišču čebeljih matic na Kopsišču pri Kamniški Bistrici. Lastnik plemenišča je Čebelarstvo društvo Kamnik. V letu 1989 so plemenili matice s serijskimi številkami od 66.000 do 66.500. Kubitalni indeks čebel je od 1,76 do 3,42, srednja vrednost je 2,48, standardna deviacija je 0,354. Šestindvajset odstotkov čebel ima kubitalni indeks manjši od 2,20.

Pri interni raziskavi prisotnosti noseme v plemenilčkih smo julija 1989 ugotovili 7,5 odstotka nose mavih čebel in nobene nose mave matice.

10. Janez Švigelj
Kamnik pod Krimom 27
61325 Preserje

Čebelarstvo je pomembna družinska dopolnilna dejavnost. Ob intenzivnem pridelovanju medu vzrejajo še matice za prodajo. Leta 1988 so imele njihove matice serijske številke od 39.001 do 39.600, leta 1989 pa od 58.351 do 59.000. Zaradi majhnega vzorca čebel kubitalnih indeksov nismo mogli ugotoviti.

V raziskavi prisotnosti noseme v plemenilčkih smo ugotovili 32,2 odstotka nose mavih čebel in 10 odstokov nose mavih matic.

Pri prebiranju zgoraj navedenih podatkov smo dolžni še kratko pojasnilo. Kubitalni indeks čebel je pomemben pri ločevanju severne temne in kranjske čebele. Pri kranjski čebeli je srednja vrednost v družinah od 2,4 do 3,0. (Ruttner 1988), pri temnih pa od 1,5 do 1,9. Poleg tega v selekciji ločevanja obeh pasem velja, da sme biti pod vrednostjo indeksa 2,33 največ 15 odstotkov čebel. Ta zahteva pa je v naših primerih povsod prekoračena, zato jo upoštevamo le kot rezervno merilo.

Glede noseme pa je zadeva jasna. Bolezen je v plemeniščih čebeljih matic kužna in po veljavnem zakonu je tu ne sme biti. Najdemo pa jo skoraj povsod. Pri odločanju o nakupu matic je morda koristno pomisliti

na čim manjšo nose mavost matic. Podatkov o trenutni aktualni okužbi matic nimamo, podatki o stanju v lanskem letu pa so le svetovalne narave.

Pa še nekaj o uveljavljanju premije za kupljene matice. Premirali bomo izključno označene matice. Republiška komisija za priznavanje plemenišč meni, da bo ta ukrep znatno pripomogel k večji kakovosti kupljenih matic. Zahtevke pošiljajte posamezno na Kmetijski inštitut Slovenije. Zbirnik zahtevkov za posamezna društva bomo poslali do 10. v mesecu kmetijsko-živilski razvojni skupnosti in v vednost društvom.

V društvih ne potrebujete nobenih internih zbirnikov, saj vam jih bomo pošiljali v obliki računalniškega izpiska vseh prejetih zahtevkov v tekočem mesecu. Še vedno pa velja, da morate kot dokaz o nakupu matic dodati tudi kontrolne nalepke z matičnic.

Naknadno smo izvedeli, da Kmetijska živilska razvojna skupnost lahko nakazuje denar le pravnim osebam, to je čebelarskim društvom in družinam, ne pa na zasebne žiro račune in knjižice. Prosimo vas, da to dejstvo upoštevate tudi takrat, ko kupite 20 in več matic. Regres za matico bo v letu 1990 40,00 din.

Še enkrat na kratko:

Zahtevke lahko pošiljate sami, denar pa bo kmetijsko-živilska razvojna skupnost nakazala na žiro račun vašega društva. ZČDS pa bo zainteresiranim društvom poslala računalniški izpisek seznama čebelarjev-kupcev premiranih matic.

NOV NAČIN ČEBELARJENJA Z LR PANJEM

IVAN IN STANISLAV VENER – KUPINOVO

Izkušnje, ki si jih pridobimo pri čebelarjenju z nakladnimi panji, nam pomagajo ugotavljati boljše možnosti njihove uporabe. Gre predvsem za boljše izkoriščanje naravnih danosti, zaradi česar je pridelek medu večji.

Vsako leto si z novimi izkušnjami bogatimo naše znanje. Zaradi tega so večje tudi spremembe v načinu dela. Tako je nastal tudi nov način čebelarjenja, ki ga uporabljamo na našem čebelnjaku.

Osnovni pogoj za boljši uspeh so vedno močne čebelje družine, ki imajo dobre pasne pogoje. Ker se v takšnih primerih pojavlja rojilni nagon, ki pa ga ne smemo dovoliti, to dosežemo zelo težko. Način čebelarjenja, ki ga tu opisujeva, pa poizkuša doseči prav to. Vsak nov postopek je smiseln samo, če nam delo olajša. Pri najinem novem načinu je najtežje pravzaprav odvzemanje mediščnih naklad po koncu vsake izdatne paše. Nov način dela tudi ne